

Foto: PCBT

De bloemkolen worden zo lang mogelijk afgedekt met een wildnet om ze te beschermen tegen rupsen. Zo was in het praktijkperceel geen gewasbescherming nodig.

Balans biologisch teeltseizoen opgemaakt

De Open Velddagen van het PCBT in juni en oktober zijn een vaste traditie. Begin oktober waren weer heel wat biologische telers en stakeholders uit de toelevering, omkadering en afzet voor de biologische groenteteelt en akkerbouw op de afspraak voor een rondgang langs de proefvelden en om een eerste balans van het voorbije biologische teeltseizoen op te maken. – LIEVEN DELANOTE, PCBT –

Het PCBT, het Proefcentrum voor de Biologische Teelt, runt al bijna 10 jaar het Proefbedrijf Biologische Landbouw in Beitem. Tijdens de Open Velddag van 6 oktober maakten ook enkele gangbare telers van de gelegenheid gebruik om hun blik op de groenteteelt en akkerbouw te verbreden.

Gras-klover

Gras-klover wordt algemeen gezien als een must in een biologische rotatie van groenten en akkerbouwgewassen. Maar in de praktijk merken we dat het slechts in beperkte mate voorkomt op biologische akkerbouw- en groentebedrijven in Vlaanderen. Niettemin zijn er diverse redenen inzake bodemvruchtbaarheid, onkruidbeheersing en bedrijfsorganisatie die hiervoor pleiten. De beperking inzake fosfaat-aanvoer die in het nieuwe Mestdecreet

wordt voorzien, brengt mogelijk de stikstofbinding door vlinderbloemigen weer meer op de voorgrond. Eind september werden verschillende gras-klavermengsels uitgezaaid na een voortteelt aardappelen. In 2011 zal men de gewasontwikkeling, de onkruidflora en de opbrengst, inclusief het aandeel gras en klover en voederkwaliteit, opvolgen.

Japane haver

Tijdens de rondgang werd even stilgestaan bij een perceel dat werd ingezaaid met Japanse haver. Deze nieuwe grasachtige groenbedekker kan worden gezaaid van augustus tot begin oktober. Japanse haver geeft een goede bodembedekking en onkruidonderdrukking door zijn snelle opkomst en sterke gewasontwikkeling. Bovendien is het gewas vorstgevoelig. Zodoende moet in het voorjaar geen

opslag gevreesd worden. Van sommige soorten is een aaltjesreducerende werking beschreven. Door deze eigenschappen past Japanse haver goed als groenbedekker in biologische groenterotaties. Voor volgteelten met een hoge stikstofbehoefte is een combinatie met voederwikken mogelijk.

Wortelen en pastinaak

Op het wortelperceel teelden we dit jaar wortelen en pastinaak. Op 24 april werden de ruggen getrokken. Op 25 mei werd er gezaaid bij een dichtheid van respectievelijk 1,8 miljoen en 300.000 zaden per hectare. De periode tussen het trekken van de ruggen en de zaai werd benut als 'vals zaaibed'. Op 2 juni werd net voor opkomst gebrand. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de verdere onkruidbestrijding, die de grootste zorg is bij de biologische wortelteelt. Omgerekend per hectare waren 170 wieduren nodig om de wortelen onkruidvrij te houden.

Volgens Femke Temmerman kan een aantasting voorkomen worden door rekening te houden met de vluchten van de wortelvlug. Als je laat (eind mei) zaait, wordt de eerste vlucht ontweken. Tijdig rooien (eind oktober) laat toe om schade door de derde vlucht te vermijden. Maar deze ontwijkingsstrategie is niet altijd mogelijk (bij vroege teelten, pastinaak die op het veld overwintert, ...) of blijkt onvoldoende te werken in het geval van kleine percelen, waar bovendien vaak over een langere periode geoogst wordt en de vliegen door de wortelgeur worden gelokt. In een proef wordt nagegaan of het mogelijk is om de wortelen of pastinaken met insectengaas af te dekken vanaf het moment dat de eerste vliegen van de tweede of derde vlucht worden gesignaleerd, met plakvallen voor de wortelvlug.

Bemesting versus Mestdecreet

In een meerjarige mest- en compostproef worden 6 verschillende bemestingsstrategieën al voor het achtste jaar met elkaar vergeleken. We toetsten de gemiddelde aanvoercijfers inzake stikstof, fosfaat en koolstof in deze proef af ten opzichte van de wettelijke normen waarop een land- en tuinbouwer vandaag wordt afgerekend. Bij biologische landbouw en organische bemesting zijn die met name onlosmakelijk met elkaar verbonden. Met het nieuwe Mestdecreet in het vooruitzicht kan je deze cijfers als teler ook voor je bedrijf doorrekenen. De organische stofbalans van de verschillende beproefde bemestingsstrategieën wees expliciet op het belang van stalmest en compost. Dit is na 8 jaar ook effectief meetbaar in het veld. Het object waar geen stalmest en compost wordt aangevoerd, kent een dalende trend inzake koolstofgehalte en voldoet bijgevolg niet langer aan de randvoorwaarden. Bij

de rotatie en de bemestingsstrategie die de voorbije jaren op het Biologisch Proefbedrijf werd aangehouden, komt men op een gemiddelde totale stikstofaanvoer van 140 kg stikstof en 65 kg fosfaat. Hiermee wordt voldaan aan de strengste normen in het nieuwe Mestdecreet. Als de gras-klover uit het teeltplan wordt geschrapt en het teeltplan van een zesjarige naar een vijfjarige rotatie wordt teruggebracht, komt de totale stikstofaanvoer op 164 kg N/ha en de totale P-aanvoer op 77 kg/ha. Elke biologische bedrijfsleider zal, in de context van het nieuwe Mestdecreet, zijn bemestingsstrategie en zijn teeltplan moeten aftoetsen aan de nieuwe normen.

Rassenkeuze prei

Rassenkeuze is in de biologische preiteelt bepalend voor een gezond gewas. Daarom legt het PCBT elk jaar een rassenproef prei aan, verdeeld over de verschillende teeltperiodes. Johan Rapol gaf toelichting bij de rassenproef voor de late herfst. De proef volgde op een eenjarige gras-kloverweide en kreeg een basisbemesting mee van 30 ton stalmest per ha. Er werd geplant op 10 juni. De oogst is voorzien voor eind november. Dankzij het vochtige najaar groeide de prei ongestoord uit tot een zwaar gewas. De aantasting door purpervlekken- en papiervlekkenziekte bleef zeer beperkt. De druk van roest was daarentegen des te heviger. Op basis van de resultaten uit de voorgaande jaren en de stand van het gewas in de proef, kunnen vooral Antiope (S&G) en Walton (Nun-

hems) naar voren worden geschoven voor de late herfst. Antiope maakt een opgericht en vol gewas en is vrij sterk tegen roest. Walton viel op door zijn donker gewas en sterke groei-kracht. Er was een vrij sterke aantasting van roest, die zich evenwel beperkt tot het oudere blad en de bladtoppen. Ook Catcher, een ras van Bejo waarvan biologisch zaad beschikbaar is, oogde goed maar is eerder geschikt voor de vroege herfst.

Aaltjes tegen rupsen in kool

Rupsen van de kooluil zijn de belangrijkste probleemplaag in de najaarsteelt van biologische kool. De rupsen vreten van augustus tot begin oktober, waarbij ze belangrijke economische schade kunnen aanrichten. In de literatuur is beschreven dat bepaalde soorten 'entomopathogene' aaltjes rupsen infecteren. Koppert en BioBest brengen enkele formuleringen op de markt. In het kader van een IWT-onderzoeksproject werken het ILVO, Universiteit Gent en het POVIT samen aan de optimalisatie van de toepassing van deze aaltjes. Femke Temmerman stelde dat een goede bedekking van de bladeren, zowel bovenals onderaan, noodzakelijk is voor een goede effectiviteit. Op basis van semiveldproeven besluiten de onderzoekers dat het gebruik van een rijenspuiter en een additief noodzakelijk is.

Gebruik van RTK-gps bij bloemkool

Na de hoofdgrondbewerking, die bedoeld is om de grond los te maken, is meestal

een tweede bewerking nodig om de grond plant- of zaaiklaar te maken. Inherent hieraan is dat de trekker de grond weer vastrijdt. Indien deze bewerking in te natte omstandigheden gebeurt, of met een te zware tractor, kunnen de sporen vaak visueel in het veld herkend worden. De goede agrarische praktijk beveelt daarom het gebruik van brede banden aan op lage druk. In de praktijk stellen we vast dat dit onvoldoende gebeurt of niet steeds voldoende is. De implementatie van RTK-gps laat toe om over meerdere bewerkingen heen hetzelfde spoor aan te houden. Dit was een van de insteken die het PCBT voor ogen hield in het voorjaar van 2010, toen het besliste om de tractor van het Biologisch Proefbedrijf uit te rusten met RTK-gps. In een tweede teelt van bloemkool werd dit nieuwe concept vergeleken met de standaardwerkwijze. Een eerste beoordeling gebeurde 3 weken na het planten. Om de verdichting van de grond na te gaan, werd er toen een sleuf dwars over de rijen gegraven. Bij het 'vaste spoor' was het mogelijk om de spade in alle rijen handmatig over de volledige bouwvoordiepte in de grond te drukken. De beworteling in deze rijen was vrij homogeen en ging al tot bouwvoordiepte. Bij de standaardwerkwijze was dit niet het geval in de rijen die in het spoor van de tractor waren geplant. Bij het proefveldbezoek waren de kolen bijna oogstklaar en waren de verschillen grotendeels uitgevlakt. De kolen waren over het hele perceel voldoende uitgegroeid en laten wellicht een goede oogst toe. De sporen bij de standaardwerkwijze tekenden zich niettemin lichtjes af. Volgens de bedrijfsleider staan de teelten op het bedrijf dit jaar – dankzij de implementatie van de gps en het vaste spoor – algemeen homogener dan de voorgaande jaren.

Uitzonderlijk aardappeljaar

In de loods werd de oogst van de rassenproef aardappelen uitgesteld. Het voorbije jaar is niet representatief. Dankzij de droge omstandigheden in juni en juli werd – hoogst uitzonderlijk – geen enkele plaagaantasting vastgesteld. Onder deze omstandigheden bevestigde Agria zijn waarde als standaardras voor de biologische landbouw met een opbrengst van ruim 40 ton/ha. In de plaagjaren 2007 en 2008 gingen plaaggevoelige rassen (zoals Agria) eind juni al onderuit. Helaas rijpten enkele waardevolle rassen vroegtijdig af als gevolg van droogtestress. Dit was onder meer het geval bij Biogold, dat op 25 ton bleef steken. Als vroegrijp en plaagtolerant ras kan Biogold deze opbrengst ook in jaren met een hoge plaagdruk realiseren. Tot slot konden de bezoekers zelf hun waardeoordeel over de verschillende rassen geven onder de vorm van een smaakproef. ■

Het PCBT onderzoekt of het mogelijk is om pastinaak te beschermen tegen de wortelvlieg door een tijdelijke afdekking met insectengaas.

Foto: PCBT